

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“.

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci pe an.

A P A R E:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

+ Dr. Ioan Rațiu.

Unul câte unul ne părăsesc bătrânii noștri luptători pentru binele și fericirea poporului nostru. Să duc la cele de veci, ear' nouă ne lasă în urmă durerea în inimă și admirație pentru virtuțile lor. Astfel Joi la 4 Dec. st. n. a. c. cruda moarte răpi pe neașteptate din mijlocul nostru pe veneratul, președinte al partidului național român, Dr. Ioan Rațiu. Trista veste se răspândi repede în toate părțile locuite de Români, toți deplâng pe veteranul președinte, care din tinerețele sale până la moartea sa, s'a interesat de aproape și a luat parte la toate luptele politice ale Românilor din patrie, îndurând multe suferințe pentru binele neamului său.

În aceeași zi și poate în aceeași oră, când se astupa groapa ginerelei sale mort cu 2 zile înainte, Dr. I. Rațiu își dete sufletul său nobil, fără a zăcea bolnav înainte, lovit fiind de apoplexie la inimă. Tocmai această împrejurare făcî ca surprinderea asupra morții sale, să producă mare emoțiune în toți ce simt românește.

De câtă stimă și venerațiune s'a bucurat stimatul răposat, o dovedesc mulțimea de persoane și corporațiuni, care s'au grăbit a-și exprima în persoană și prin telegrame condolențele lor, familiei decedatului, între care înregistrăm Senatul și Camera deputaților României.

Inmormântarea s'a făcut Duminică la 2 ore d. a. Corpul defunctului a fost așezat în cimitirul gr.-cat. din Sibiiu, alături de mormintele marilor noștri bărbați Papiu Ilarion, George Barițiu și baron Urs. Conductul a fost mare și impunător. Public foarte mult

și distins din Sibiiu și satele dimprejur, precum și delegațiuni și numeroși asistenți sosiți anume din diferite ținuturi.

Ceremonialul funerar a fost celebrat de metropolitul Dr. V. Mihály, asistat de canonicul Dr. Isidor Marcu, protopopul Dr. E. Dăian, adm. protop. N. Togan, preotul Arsenie Bunea și doi diaconi, ear' cântările funerare au fost cântate de corul teologilor din Blaj.

Numeroase cununi acopereau carul mortuar pe care abea încăpeau, precum și pe un altul, care mergea înaintea lui. Ajunși la cimitir, după-ce se termină slujba religioasă, canonicul Dr. Augustin Bunea ținu un mișcător discurs funebru, accentuând că judecata oamenilor nu este capabilă a aprecia faptele noastre după vrednicia lor. Există însă un judecător mare, înaintea căruia stă acum Dr. I. Rațiu, și ale cărui judecăți sunt *milă și adevăr și dreptate în veac*. Dela defunct să luăm pildă de iubire de neam, de abnegațiune și de jertfă pentru fericirea lui.

După această vorbire luă cuvântul dl George Pop de Basești și arată frumoasa viață plină de jertfe a lui Rațiu.

În urmă dl avocat Dr. Tripon îl prezintă pe Rațiu ca un profesor model al generațiunii tinere, statornic în lupte, în suferințe și în sacrificii.

Astfel se termină tristul ceremonial. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată

Date biografice.

Ioan Rațiu s'a născut la Turda în anul 1828. Studiile și-le-a început acasă, le-a continuat în Blaj și în Cluj. După absolvirea cursului gimnazial, în 1847 intră în seminarul din Blaj ca cleric, trimis fiind după scurtă vreme în seminarul central din Budapesta.

Aici îl ajung valurile războiului civil, și tinărul cleric reîntors acasă, ia parte alături de Iancu, Axente și Balint la luptele

în contra lui Kemény în Munții-Apuseni. După liniștirea războiului civil, urmează drepăturile la Viena și le termină în Pesta. La 1860 se stabilește ca avocat în Alba-Iulia: reîntorcându-se încă în același an, la Turda.

Acum se începe adevăratul lui teren de activitate. În 1861 ia parte la o deputațiune politică trimisă la Viena. În 1863 este ales deputat pentru dieta din Sibiiu; și între cei 13 deputați români aprigi în dieta din Cluj, la 1865 alături de Șuluțiu și Șaguna, insinuă „vot separat“ în contra hotărârii privitoare la uniunea Ardealului cu Țara-Unghurească. La 1869 se ținu cea dintâi conferință națională la Miercurea, unde s'a decretat pasivitatea; la organizarea acestei conferințe a lucrat Dr. Rațiu alături de Elie Măcelariu. Conferința din 1873, precum și celelalte toate s'au ținut sub presiunea lui Dr. Rațiu. În conferința din 1892, decretându-se așternerea Memorandului, deputația de 300 pleacă la Viena sub conducerea lui Dr. Rațiu.

Pentru așternerea Memorandului Dr. Rațiu și tovarășii lui de luptă au fost dați în judecată la 7 Maiu 1894. În vara aceluiaș an a trebuit să intre în temnița dela Seghedin, unde a rămas ca prizoner politic 15 luni.

Dela Reuniunea economică din Orăștie.

Dnii C. Baicu, membru în comitet și secretarul reuniunii I. Moța, au cercetat Duminica trecută comuna Pricaz, în scop de a ținea o conferință economică cu locuitorii.

Hotarul comunelor învecinate: Orăștie și Turdaș, fiind comasat, și mulți Pricăjeni fiind și aci proprietari, dl I. Moța a explicat însemnătatea comasărilor și binele ce decurge din ele, dacă economul știe a se acomoda nouelor împrejurări și insista mai mult asupra culturii nutreturilor măestrite pentru vite, singurele, care ne dau astăzi venite mai mari. Stăruie apoi ca și ei să ceară comasarea hotarului. În fine distribue 25 exemplare din cartea „După comasare“ de Is. Blaga (edată de Reuniune), între economii prezenți, pentru a lua din ea cunoștință mai de aproape de sfaturile ce li-s'a dat.

După dl I. Moța ia cuvântul dl Const. Baicu, ținînd o prelegere asupra foloaselor ce ne poate da pomii roditori, arătînd că

fiecare pom plantat formează un ăpital, care în câțiva ani își aduce singur procentele sale din belșug. Mai atrage atențiunea economilor asupra înlesnirii ce oferă Reuniunea noastră la procurarea altoilor de soiuri bune și ieftine și îi îndeamnă a se face membrii la ea.

Ambele prelegeri au fost ascultate cu multă atențiune, și mulți din asistenți au promis a se înscrie ca membri Reuniunii economice.

Dumineca aceasta, tot acești doi dni se vor duce la Turdaș pentru a ținea asemenea prelegeri.

Prăsirea porcilor în Ungaria.

Ungaria este în Europa țara care crește mai mulți porci. Mlaștinile de pe laturile Dunării și cu deosebire a Tisei, oferă o pășune bogată pentru porci. Afară de consumațiunea internă, ei se exportează și în țări străine și numai America este în stare a-i face serioasă concurență. Nu este deci mirare, că și străinii se interesează de porcii Ungariei. Astfel Marcel Vacher a scris în revista franceză „L'Agriculture nouvelle” în nr. din 1 și 15 Nov. a. c. un interesant articol asupra porcilor din Ungaria, din care pentru astăzi extrage următoarele:

Autorul arată că până la 1860 Ungaria a exportat sumedenie de porci în Franța și Germania, iar de atunci concurența americană a început a-i face pedeci, exportând cărnuri afumate, slănină și untură de porc. În 1895, din pricina sau sub pretextul epidemiilor, Franța și apoi Germania, opriră intrarea porcilor din Ungaria.

Iată o tabelă de creșterea porcilor în Ungaria dela 1857 până la 1895:

Porci	Pe klm.	□ La 100 de loc.
1857 . . .	3,571.728 . . .	12.8 . . . 302
1870 . . .	3,573.689 . . .	12.6 . . . 269
1884 . . .	4,803.639 . . .	17.1 . . . 339
1895 . . .	6,447.143 . . .	23.0 . . . 740

FOIȚĂ

Popoarele nomade și animalele lor domestice.

(Urmare și fine).

Trebue să ne închipuim o vreme de tot îndelungată, de când au început oamenii a îmblânzi animalele, până-ce le-au făcut să fie cum sunt astăzi. Pentru-că de-adreptul blânde și împrierenite cu el, n'a găsit omul nici un animal, și nici nu e de gândit că poate Dumnezeu însuși i-ar fi dat omului cănele ori calul așa cum sunt aceste animale astăzi, ca să se folosească de ele. Nu, oamenii au trebuit să stăruască mult, până să aibă aceste animale.

Oamenii, trăind prin peșteri, cu arme slabe de piatră, au fost în nesfârșită luptă cu animalele ce-l încunjurau. Și a trebuit să treacă multă vreme, până ce-au ajuns ei să priceapă de ce folos le-ar fi animalul cutare și cutare din jurul lor. A trebuit întâiu să-i

Anul 1895 a fost culmea acestei indeletniciri.

Societățile agricole au făcut regulamente basate pe principiile zootehnice (știința creșterii animalelor); au făcut comisuni de inspecție pentru porcii de prăsilă; au făcut expoziții și au publicat povește în scris, au ținut conferințe etc., cu scop de-a învăța pe țerani a-și căuta cât mai bine de porci.

Ministrul agriculturii a introdus în turmele statului rasele locale cele mai bune și perfecționate: de acolo s'au împărțit, cu prețuri potrivite, porci de prăsilă. În 1894 s'a făcut o lege de poliție rurală, o secție tehnică de creștere, cu inspecție în fiecare ținut.

Legea reglementează pășunile hotărând numărul porcilor potrivit cu întinderea; hotărăște ce rase să fie crescute în cutare sau cutare ținut, câte scroafe să fie la un vier, cere certificate pentru porcii de prăsilă etc.

Inspectorii tehnici arată poporului cum să caute de porci, cari sunt cei mai buni reproductorii; cumpără și împart vierii de rasă etc. Acum câți-va ani se întrebuițau dela 1000—2000 de coroane pe an pentru cumpărat vierii; secția tehnică împarte acum 3—4000 pe an, în valoare de 200.000 cor.

Iată soiurile indigene de porci ungurești: Bacony, rasă, jumătate sălbatecă, corcită cu mistreți și acuma dispărută aproape de tot; rasa țepoasă de munte, de asemenea aproape stinsă, foarte sălbatecă și care atacă și pe lupi; rasa de Polonia, în Ungaria-de-sus, vestiți prin calitatea șuncilor sale, căci vestitele șunci de Praga și de Cașovia (Kassa) se fac din porci de această rasă. Din Ungaria se trimit mulțime de porci din aceștia în Boemia. Rasa aceasta are capul îngust și lung, urechile ascuțite și plecate înainte, pelea de culoare deschisă, cu păr rar și fin. Sunt cărnosi și nalți în picioare, dar sunt desvoltați abia la 2 ani, ceea-ce face pe cultivatori a-i corci cu rase precoce engleze, îndeosebi cu Berkshire; rasa

observe multă vreme obiceiurile și firea, să-i ispitească felul traiului, ca să poată judeca limpede cum să-l prindă, cum să-l ție pe lângă locuință, cum să-l drezeze și câte altele. Ce privește calul bună-oară, e ușor de înțeles, că omul vîzându-l așa de sprinten, o fi gândit la ajutorul ce-ar avea dacă ar putea stăpîni acest animal și, călare pe el ar putea alerga dintr'un loc într'altul cu așa iuțime. Trăind numai cu carne, a vîzut că poate cea mai hrănitore carne o are boull dintre câte animale a ucis el, și a venit pe gândul să prindă mai mulți boi, ca să aibă totdeauna la îndemână, când o avea nevoie de hrană, și să nu alerge într'un noroc vînând prin păduri. Și așa, prințedu-i și ținendu-i închiși, cu timpul i-a îmblânzit din generație în generație. Nici vorbă însă pe atunci, să se gîndească oamenii, că boull e bun să are pămîntul, căci de cultivarea pămîntului nici nu visau oamenii.

Aceste sunt lucruri ușoare de priceput. Dar cum a ajuns omul să îmblăzească, de pildă, cănele? Dintre câte animale crește

Szalonta, porci foarte mari, cari au minnat lumea la expoziția din 1855 la Paris și din 1873 la Viena. Un vier de această rasă era lung de 1³⁰ m., nalt la umăr de 1¹⁵ m. și circumferința pieptului de 1⁸⁰ m. În urma crizei dela 1870, rasa aceasta a fost înlocuită prin rase mai timpurii, îndeosebi prin Mongolița. Acum se mai află curată în turma statului, la Kisber.

Mongolița sau Kondor e astăzi adevăratul porc unguresc. E de loc din Sârbia, de unde fu adus pe la 1833 de arhiducele Iosif, pe domeniul Kis-Jenő. Ungurii îl consideră din această pricină ca binefăcătorul țerii.

Rasa aceasta se potrivește și pentru creșterea extensivă (în mare) și pentru cea intensivă (în mic). Sunt și exemplare mari, dar în general sunt mijlocii: nalți de 0⁷⁰ m. până la 0⁷⁵ m.; lungi de 1²⁰ m. până la 1²⁰ m. și cu împrejurul pieptului dela 1 m. la 1¹⁵ m.; cântărind dela 100—125 k'gr.

Are cap bine făcut, urechile atârână înainte și acopăr ochii; e drept, dela șale puțin lăsat; picioare scurte și coapsele lăstate în jos. Pielea e colorată, dar la opărit se descolorează. Părul de pe coamă e gălbui închis și firele mătăsoase și crețe; la cei de rasă curată jurul ochilor e negru; coada are la vîrf un mănunchiu de păr galben și sucit. Iarna porcii Mongolița au păr des creț, primăvara însă năpăresc și capătă păr fin și mătăsoș.

Rasa se îmbunătățește cu exemplare de prăsilă dela domeniul Kis-Jenő, al arhiduceului Iosif și dela turma statului dela Mezöhegyes. La Kis-Jenő porcii petrec cea mai mare parte a anului în păduri sau pe pășunile umede și tufoase. E o creștere extensivă, care dă porci ce se desvoltă repede și foarte apărați de boli. La Mezöhegyes e o creștere intensivă, au grajduri etc. Se crede că 80% din porcii Mongolița în Ungaria sunt din aceste două stabilimente.

omul pe lângă căsă, toate sunt erbivore, afară de căne (și de pisică, dar ea e foarte de curînd domesticită). Cănele e singura fiară pe care omul și-a îmblânzit-o cu totul. Cum a ajuns omul să ia lupul și atîta să-l învețe și să-l drezeze până să-l facă dușmanul firii sale, ca în loc să sfășie oile, să le apere? Îmblânzirea cănelui a fost negresit cea mai grea și mai inteligentă operă a omului în ce privește îmblânzirea animalelor.

Oamenii au prins mai întâiu animalele mai mici, pe cari le puteau prinde mai ușor și erau și blânde de felul lor (animale erbivore, poate cel dintăiu a fost oaia), și apoi cunoscînd folosul ce-l avea dela ele, se va fi gândit să prindă și animale mai mari.

După-cum le pomenește biblia, se vede că animalele au fost îmblânzite pe rînd, mai întâiu oaia (Avel era cioban de oi), apoi boull, apoi capra, în urmă măgarul. Târziu de tot, după acestea toate, a fost îmblânzit calul și apoi cămila. Despre căne nu pomenește biblia, și se poate că pe vremea lui Moise, Iudeii nu cunoșteau cănele, deși se

Pe lângă Mongolia albă și Mongolia neagră sau Kondor negru, care e foarte rezistent la boli. Mai e și Kondorul negru cu foale alb sau foalele rândunelei.

Pe lângă rasele străine, s'au făcut încercări și cu porci sălbateci îmblânziți și corciți, crezându-se că vor fi mai tari contra boalelor; dar' s'a dovedit din contră; boala dela 1895 i-a nimicit aproape cu totul.

DIN LUME

Noul tarif vamal. După-cum se anunță din Viena la începutul săptămânii viitoare se vor începe în Reichsrat desbaterile asupra proiectului noului tarif vamal.

Din Camera României. În ședința dela 6 Decembrie dl Emil Costinescu a depus la biroul Camerii proiectul de budget pe anul financiar 1903—1904. Budgetul prezintă cifre de 225,117.000 lei la venituri și 218 milioane 500.000 cheltuieli, deci se prevede un prisos de 6,617.000 lei.

Din Sârbia. Înainte de a pleca, împreună cu regina, la Nis, regele Alexandru a semnat un important ucaz, prin care se remaniează cu totul personalul prefectorial în vederea alegerilor Scupcinei. Se zice că aceste alegeri vor avea loc abea pe la sfîrșitul anului viitor, nu peste cinci luni, cum s'a spus.

Reformele din Macedonia și Franța. »Agenția Havas« află din Constantinopol, că Franța, care a atras încă din Octombrie trecut atențiunea Turciei, asupra necesității de a

știe că pe acele vremuri era îmblânzit de mult și e pomenit de cărțile altor neamuri cu mult mai vechi decât Iudeii. Toate măturile câte se pot aduna din bătrâni, arată că într'adevăr oaia a fost cel dintâiu tovarăș al omului. Din cele mai vechi timpuri se face pomenire despre ea, ca animal de casă și astfel oaia s'a răspândit peste tot pământul de-odată cu omul. Foloasele dela ea sunt triple — după-cum le cântă cântecul nostru popular — laptele, lâna și carnea, și în punctul acesta este negreșit animalul cel mai folșitor omului. Și aceasta a și fost cauza că omul a ținut așa de mult la oaie.

Afară de cal, nici un animal domestic nu este așa de aplecat spre inabilitare, ca oaia. Nenumărate de multe sunt varietățile de oi, selurite după locuri, și nenumărate varietăți se produc de cultivatorii lor. Bine înțeles, această varietate de specii este datorită muncii a mii de ani. Oaia nici odată nu a căzut în starea ei de sălbătăcie, cum s'a întâmplat de atâtea ori și se întâmplă cu capra, care lăsată de capul ei, devine iarăși animal sălbatec. *G. Coșbuc.*

realiza fără întârziere, reformele din Macedonia, stăruie acum ca aceste măsuri, pe cari Poarta declară că voeste a le aplica, să fie serioase, spre a preîntâmpina o apropiată răscoală generală, care este de temut, după informațiunile ce vin din toate părțile.

Visita Regelui Carol la Belgrad și Constantinopol. Se anunță din isvor demn de credință, că Regele Carol va face în primăvara viitoare o vizită Regelui Alexandru al Sârbiei. Dela Belgrad va pleca la Constantinopol, pentru a face vizită Sultanului.

Atentatul contra Țarului. »Zeit« din Viena scrie relativ la svonul, ce a pătruns în public, relativ la un atentat, pe care mulți l'ar fi încercat în contra țarului în grădinile dela Livadia, că el se datorește faptului, că garnisoana din palatul țarului a fost schimbată și că nervositatea publicului rus a dedus din aceasta puțința unui atentat.

Ministru român laudat de presa maghiară. »Magyar Szó«, care urmărește cu multă atenție cele-ce se petrec în România, e plin cu laude la adresa dlui ministru de culte și instrucțiune publică din România. Laudă îndeosebi măsurile ce dl Haret a luat pentru instrucțiunea economică a țăranimei, pentru grija ce o poartă elevelor căror le-a interzis până la o vârstă oare-care purtarea corsetelor și mai ales e încântat de dispoziția că distinșii literați Al. Vlahuță și G. Coșbuc să viziteze centrele culturale ale țării și să țină acolo conferințe istorice și literare.

Zice că acest din urmă lucru ar trebui să se introducă de grabă și în Ungaria.

Turburări în Rusia. După știrile din Don Rosto, turburările muncitorilor țin acolo într'una. Ieri au edat noue manifeste. Azi dimineață cu yre-o câteva mii de inși, s'au apucat mai puțin de lucru. Au fost mulți deținuți. Când lucrătorii au mers să se apuce de lucru, greviștii i-au aruncat cu petri. A trebuit să intervină miliția pentru susținerea ordinii dar' vârsare de sânge n'a fost. Pe dâlma trenului Vladi-Kavlar erau 600, ear' pe dâlma Tihorjeckiba 500 soldați poștași. Șasezeci de lucrători au fost expulsați.

Advocatul poporului.

Permișiunea de plutire trebuie cerută dela ministerul agriculturii, prin vice-comitele comitatens. (Art. de lege XXXI, §§. 182 și 192 din 1879).

In afaceri de tutoret, recursul contra decisiunilor comunelor se face la scaunul orfanal, ear' contra acestuia la comitetul administrativ și anume în termen de 15 zile dela înmanuarea decisiunii. (Art. de lege XX., §§. 207 și 212 din 1877).

Medicul casei.

Untură de pește fără miros. Să știe că luarea de untură de pește, se recomandă cu deosebire copiilor slabi și anemici, adecă care nu au sânge în de-ajuns. Cu toate acestea, ea având un gust și miros foarte neplăcut, este foarte cu greu de luat. Iată un mijloc, care înlătură acest neajuns: se ia o lingură de untură de pește și se bate bine cu un gălbenuș de ou și 10 picături de mentă, apoi se amestecă cu o jumătate pahar de apă zaharată. Gustul este minunat și copii o iau cu plăcere.

Limonadă contra răgușelei cântăreților. La 600 grame apă adăugăm 60 grm. sirop de apă de flori de portocale și 12 picături acid azotic (vitric). O lingură din acest amestec face să dispară răgușala, și cine obicinuește a lua regulat, își întărește coardele vocale.

PENTRU MESERIAȘI

Pentru argăsitori. O argăseală bună pentru pielea de mănuși este următoarea: Făină de oase să clătește mai întâiu de câteva ori cu apă caldă, după aceea adăugând făină de grâu, apă și sodă, se lasă să stea la un loc trei luni de zile, învîrtind în ele în fiecare zi.

Pentru pantofari. Se întâmplă adesea, că pantofarul după-ce isprăvește gheata, scoate cu mare greutate calapodul din ea. Este o înlesnire mare, dacă înainte de-a se lucra se presară atât gheata cât și calapodul cu peatră de talc pulverisată (Talkstein).

DIVERSE

Pentru limpezirea mustului sunt gutuile un mijloc excelent. Pe lângă aceasta ele dau mustului o culoare aurie, îl fac gustos și durabil, din care causă sunt de preferat, pentru limpezire, cleiului de morun (gelatină). La 100 litri must punem 10—15 gutui tăiate feli, care le-am muțat mai întâiu câtva timp în apă ferbinte. Când tragem mustul în anul viitor, prin Maiu, atunci îndepărtăm și aceste felii.

Pentru a usca cisme ude fără a-și perde forma (fasonul), le umplem cu ovės uscat și le punem la o parte. Să grijim numai ca ovėsul să nu umple numai turecii cisme, ci și partea de jos pe deplin. După 1—2 zile cismele vor fi uscate fără a-și fi perdut forma. Ovėsul, adecă, are proprietatea de a sugă toată umezala în sine și prin aceasta să umflă împedcând ca pelea să între. Ovėsul acesta îl putem folosi de re-peșite ori, dacă după întrebuițare îl uscăm într'un săculeț de pânză și îl păstrăm apoi la un loc uscat.

Meiul (Malaiul) (Panicum miliaceum).

Meiul se cultivă pentru boabele sale făinoase, ce servesc astăzi mai mult pentru hrana animalelor noastre domestice și pentru fabricarea spirtului. Înainte de introducerea cucuruzului, el servea ca hrană principală a poporului nostru. Meiul posedă mai multe varietăți, care diferă atât în forma spicului, cât și prin culoarea boabelor, care pot fi galbene, roșii, violete și chiar și negre.

Clima.

Meiul recere o climă caldă, care poate fi și secetoasă, el nu se poate sămăna decât numai unde reușește și grăul de toamnă și porumbul (cucuruzul).

Pământul.

Fiindcă meiul recere o climă caldă, pentru a reuși pe deplin, se vor prefera pentru cultura lui pământurile calde, adică cele nășipoase și mijlocii, bogate în materii nutritive.

Planta premergătoare.

În privința plantei premergătoare, meiul nu este pretențios. Cu deosebire bine reușește însă, după trifoiu, plante prășitoare (de sapă) și în țelină spartă.

Prepararea terenului.

Pământul trebuie lucrat foarte mărunt și cu îngrijire, altcum el va fi înecat de burueni. O gunoie proaspătă supoartă meiul, cu toate acestea sămănând meiul în al doilea an după aplicarea îngrășmintelor, vom avea recolte mai mari decât aplicând o gunoie directă (de-adreptul).

Sămănatul.

Meiul fiind foarte simțitor contra gerurilor de primăvară, să samăna târziu, de regulă pe la finele lui April și începutul lui Maiu, când temperatura este mai ridicată. După sămănături perite, precum: orz, săcară, cucuruz (porumb), meiul să poate sămăna chiar și prin Iunie. Este foarte recomandabil a sămăna meiul în rânduri, căci atunci se poate și prăși (săpa). Cantitatea de sămănte pentru 1 juger este 15—35 litri, dacă o sămănam prin împrăștiere, și 10—15 litri sămănat în rânduri.

Lucrările de întreținere.

Meiul crește la început foarte încet, din care cauză să înecă adese-ori de burueană. De aceea, când pământurile sunt buruenoase, meiul se va sămăna în rânduri, ca apoi să se prășească cu sapa sau cu prășitoarele. În locuri umede și cele închise de păduri, se ivește foarte adese-ori pe spicul meiului tăciunele. Contra acestuia să obișnuiește a se arunca sămănte printr'o flacăară ușoară, care pârlește sporiul tăciunelui, fără a arde și sămănte de meu.

Recolta.

Este foarte greu a nimeri timpul potrivit pentru recoltatul meiului, din cauză că meiul nu se coace deopotrivă. Pentru a nu se scutura prea tare, este recomandabil a-l tăia cu coasa, înainte de a se fi copt pe deplin. Apoi să strînge imediat și se treeră cu îmblăcii sub un acoperiș. Sămănte și paele fiind încă puțin uscate, trebuie îndată resfirate, pentru a se svinta.

Cantitatea recoltei este 8—15 hectol. pe juger, a 65 până în 74 klgr. pe hectolitru. Meiul nedescojat servește, cum am spus, ca nutreț vitelor noastre și la fabricarea spirtului. Pentru a se folosi ca pâne pentru oameni, să descojește mai întâi prin petri de moară, anume construite. Prin această descojare să perde ca 40%. Paele bine conservate, dau un nutreț foarte bun vitelor noastre.

Hrișca (Polygonum fagopyrum).

Patria hriștei este Asia-de-N.-Ost și China. Deosebim mai multe varietăți, după forma și culoarea sămăntelor. Fiecare plantă desvoaltă chiar și 40.000 și încă și mai multe flori, cu toate acestea formarea fructului este foarte nesigură din cauza formei staminelor și a pistilului din flori, care dau naștere bobului.

Clima.

Hrișca având o vegetație foarte scurtă (între 12—14 săptămâni), cere o climă mai călduroasă. Este foarte simțitoare la gerurile de primăvară și toamnă, încât la o temperatură de 1.5—2.5° C. degeră deja. De asemenea suferă de secetă prea mare.

Pământul.

Hrișca reușește mai bine pe pământuri nășipoase. Să poate sămăna cu succes și în țelină spartă și pământuri turboase. Pe pământuri argiloase, mărnoase și calcaroase hrișca nu reușește.

Planta premergătoare.

Hrișca să poate așeza și în rotațiunea plantelor. Mai des să samăna după o plantă prășitoare (de sapă), sau săcară. Să mai samăna și în miriște, după spicoase și rapită. O gunoie proaspătă nu e recomandabilă, căci foile să desvoaltă prea tare în comptul sămăntelor.

Sămănatul.

Hrișca fiind foarte simțitoare contra gerurilor, să va sămăna primăvara abia prin Aprilie, Maiu sau în miriște prin Iunie, după-ce pământul s'a arat și grăpat foarte mărunt. Cantitatea de sămănte pe un juger este 50—75 litri, sămănată fiind prin împrăștiere și 25—40 litri cu mașina. Sămănta se va acoperi cu grapa foarte superficial.

(Va urma).

Invitare la abonament.

„BUNUL ECONOM“

cea mai eficientă și totodată unica foaie
românească în felul ei

costă:

pe anul întreg	4 coroane,
pe jumătate an	2 „
pe un pătrar de an	1 „
Pentru România	15 lei pe an.

Abonamentele se plătesc înainte
și se pot face cu prima zi a ori-
cărei luni.

Administrația.

Frica la cai.

Frica și sperieturile la cai provine în cele mai multe cazuri, din o tratare greșită din partea noastră față de ei, precum și din întâmplări care i-au făcut să sufere durere. Dacă astfel de întâmplări au fost împreunate cu sgomot mare, atunci totdeauna când aude din nou acest sgomot, calului îi este frică, se spărie. Dacă la astfel de ocazii tratăm calul de-andoasele, adică îl lovim, îl ghionțim etc., răul devine tot mai mare.

Adeseori vedem, că un cal fricos când trece pe lângă un lucru necunoscut lui, se spărie și nu vrea să treacă pe lângă el, din care cauză este rău maltratată. Urmarea este, că de câte ori vede calul acest obiect, el se spărie, fiindcă își aduce aminte de bătaea care a căpătat-o, și dacă îi este posibil, o iau la fugă. Caii au în privința aceasta o memorie foarte bună, astfel dacă d. e. l'am bătut vre-odată cu mătura din grajd, ei încep a tremura de frică numai dacă punem mâna pe ea.

În multe cazuri frica aceasta devine atât de mare, încât calul suferă în urma ei și trușește, așa că la cel mai mic sgomot, se retrage dela eslele pline cu mâncare și numai târziu se liniștesc și încep din nou a mânca. Un alt neajuns pentru proprietar mai este și acela, că astfel de cai nu se pot folosi la trăsura și pentru călărit, căci nimeni nu este sigur de viața lui pe ei sau în trăsura trasă de ei. Dar' chiar folosindu-i la lucrări de câmp sau la tras poveri, ne aduc adese în mari încurcături.

Ca mijloc contra acestui neajuns putem recomanda numai un singur lucru, un lucru bun și care ne promite succes, adică: o *tratare blândă*. Dacă tratăm dela început, când este încă de tot tânăr, în mod liniștit și blând, atunci frica nu se ivește în general la cal. Dacă calului îi e frică și se spărie de vre-un obiect, cum este d. e. șanțul de lângă drum, o roabă, un velociped etc., vom căuta prin mângăeri și vorbe domoale să-l apropiem de acel lucru și astfel în cele

mai multe cazuri ne vom ajunge scopul. De sigur că sunt și excepțiuni. *Bătaia nu ajută nimica* deși se întrebuițează foarte des, însă fără nici un rezultat.

NOUȚĂȚI

AVIS

Domniile abonați ai foii noastre, care nu au achitat încă abonamentul pe a doua jumătate a anului curent, sunt rugați a ne trimite mica sumă de 2 coroane prin chequul alăturat la un număr trecut. Pentru expediarea banilor este de ajuns a scrie deslușit pe cheque numai numele trimițătorului și suma trimisă, predându-l dimpreună cu banti oficiului postal.

Domnie lungă. În 3 Decembrie s'au împlinit 54 de ani dela urcarea pe tron a Maiestății Sale. Monarchul nostru a ajuns domnia cea mai lungă dintre toți membrii familiei sale. Mai înainte cea mai lungă domnie a avut-o Frederic III. cu 53 ani. Dintre toți împărații și regii numai Ludovic XIV (1643—1715) și Ludovic XV (1715—1774) au avut domnie mai lungă.

Telegrame de condolențe pentru moartea regretatului Dr. I. Rațiu, sau trimis din Orăștie cinci și anume: din partea »Românilor din Orăștie«, »Bunul Econom«, »Libertatea«, »Activitatea« și »Secția industrială« a »Reuniunii economice din Orăștie«.

Sănătatea M. S. Regelui nostru. Din Viena se anunță, că în urma timpului nefavorabil, M. Sa ear' suferă de dureri reumatice, cari într'atâta l-au slăbit, încât mult timp nu va putea să vie la Viena. În cercurile Curții se vorbește, că medicii i-ar fi recomandat M. Sale Cannes (Franta) ca loc de petrecere peste iarnă. În anul acesta Regele nu va veni deloc în Ungaria.

Iarnă grea se anunță de pretutindeni. E zăpadă și frig mare. O iarnă de altminteri cum de vre-o opt ani n'a mai fost.

La Fiume și Triest bora bântue cu o putere groasă. Oamenii nu pot să umble pe stradă, căci îi ia vântul. În Triest peste 20 persoane au fost luate de vânt și isbite de ziduri. O temee tină a murit îndată, ear alta e în sgonie.

După o telegramă din București se semnalează multe viscole în partea Dunărei-de-jos multe vapoare și 200 șlepuri încărcate cu grâne au fost prinse de gheață. Toată țara este acoperită de troiane colosale de zăpadă, cari împiedică în multe localități circulațiunea.

Omorit în duel. Din Sombathely vine senzaționala veste, că într'un duel ce a avut loc între Stieder György, privatier și Dr. Ernest Géza, avocat, acest din urmă a rămas — nimerit de glonț — mort pe terenul de luptă.

Casul a produs mare senzație în Szom-

bathely, unde nefericitul avocat se bucură de multă stimă.

El lasă după sine o văduvă și patru orfani.

Venat în jurul Brașovului. Se comunică din Brașov următoarele: Vineri dimineața căpitanul Bertl din reg. numărul 2 din Brașov mergând cu compania sa la exercițiu de tir pe platoul de sub »Stejeriș«, a observat în zăpadă urme de urs. După terminarea exercițiului, căpitanul, un vânător pasionat, întorcându-se acasă și-a luat pușca și urmărind ursul, a dat de el și l'a împușcat cu un singur glonț. Ursul poate să fie în etate de 2 ani.

În Preșmer a intrat o vulpe în curtea unui țeran și a început să se ospeteze din găini. Vulpea însă a fost împușcată. Atunci s'a văzut, că avea la gât o panglică frumoasă roșie cu mărgele.

Executat prin spânzurătoare. Francisc Friedrich, care a omorât pe factorul postal (epistolar) din Cluj' a fost executat în curtea penitențiarului din Cluj, la 4 Decembrie dimineața la trei sferturi la șapte. Condamnatul la spânzurătoare spera într'una că va fi grațiat, dar înzădar. Friedrich a petrecut toată noaptea în rugăciune, la $\frac{3}{4}$ la șapte pe locul de execuțiune s'au prezentat personalul judecătoresc, un pluton de soldați și 14 gendarmi. Condamnatul a fost adus la locul de osândă, unde i-s'a cetit sentința. Groaza de moarte l'a făcut pe condamnat să tremure. După cetirea sentinței procurorul l'a provocat pe călăul Bali Mihály să-și îplinească datorința. În timp de 2 minute ucigașul a încetat de a mai trăi.

Visita Țarului în Italia. Părechea imperială rusească va merge la Roma în a doua jumătate a lunii Ianuarie, 1903. Ministrul de externe italian Giolitti a luat toată răspunderea cu privire la siguranța personală a suveranilor ruși.

Prorociriile lui Falb pe Decembrie. Din 8—21 Decembrie vor cădea ploii mari și extinse. Temperatura e mai mare cam prin 15 Decembrie, care e zi critică de rangul prim. În restimpul acesta vor fi și multe furtuni și vânturi mari. Zăpadă încă va cădea multă. Din 22—26 Decembrie vremea va fi foarte uscată, zăpadă nu va mai cădea, dar va fi foarte frig. Din 27—31 Decembrie timpul va fi ploios; zăpadă va cădea cu îmbelșugare, dar temperatura se va ridica în mod simțitor peste temperatura normală. Ziua de 29 Decembrie e zi critică de rangul al 3-lea.

Mort în fața altarului. Dumineca trecută parochul din Feistritz (Carintia) a căzut mort tocmai când celebra liturgia. Probabil, că de pe potirul din care s'a cuminecat, s'a ros poleitura de aur și metalul ce era de desubt a produs otrava, în urma căreia parochul a murit.

Foamete în Maramureș. În ultima congregațiune a comitatului Maramureș contele Teleki Gyula a prezentat o moțiune, în care propune a se adresa un memoriu guvernului cu rugămintea, ca avându-se în vedere miseria din acel comitat, să se procure din bani publici cucuruz și cartofi și să se pună în vânzare cu prețuri ieftine. De asemenea propune a se începe cât mai curând lucrările publice, pentru-ca locuitorii să aibă isvor de câștig.

Deputațiunea unui popor nomad la Țarul. Împăratul Nicolae al Rusiei a primit la 25 Noemvrie în Livadia misiunea Buriților budhiști, cari sunt supuși ruși. Deputațiunea a rugat pe Țarul, să permită și pe mai departe Buriților modul lor de viață nomadă de până acum și să nu le stabilească teritor de locuință statornică. Țarul le-a răspuns printr'o lungă vorbire, exprimându-și bucuria pentru încrederea ce i-se arată și declarând, că prețuește mult serviciile supușilor săi. A zis însă că Buriții trebuie să se conformeze legilor, și să părăsească viața nomadă; ei trebuie să-și caute locuință statornică și să se supună legilor, fiindcă nu se unește cu cultura în creștere din Siberia și cu interesele economice ale celorlalți locuitori, ca să se tolereze în Siberia sămânții de popoare nomade.

O glumă scumpă dar bine nimerită. În 1851 a fost în Londra expoziția universală. Una dintre cele mai senzaționale lucruri de văzut a expoziției era turnătoria de oțel a Angliei. Până atunci nu reușise nimeni a pregăti oțel turnat în cantitate mai mare, ci în cantitate mică și care se folosea mai mult pentru pregătirea instrumentelor. Numita fabrică însă a expus la expoziție o cantitate de oțel turnat de patru măji metrice, cu următoarea inscripție: *Monster Bloc* (glob uriaș). Bătrânul Krupp, tatăl lui Alfred decedat acum de curând, care a fost inventatorul acestui metod, prin care se poate turna o mare cantitate de oțel, încă înainte de inaugurare a observat acest mare buștean de oțel. A depeșat imediat acasă și a comandat un buștean de patruzeci măji metrice pentru expoziție, care purta următoarea inscripție: *Little Bloc* [Buștean mic].

Creșterea vitelor lăvior de bogăție. Cât de rentabilă este creșterea vitelor la noi, o dovedește și faptul, că la ultimul târg de țară de aici, locuitorii comunei Pricaz (lângă Orăștie) au vândut 24 perechi de boi pentru 16.456 cor., adică între 5 și 900 coroane pe pereche.

Nu vă jucați cu armele de foc. Băiatul Ioan Avriganu din Sibiu era alaltă-eri după amiază în vizită la amicul său Ludovic Doboș. Acest din urmă lua un revolver în mână și flintind asupra lui Avriganu zise: »Să vezi, dacă te pot nimeri«. Revolverul se descarcă, ear Avriganu căzu la pământ. El fu dus imediat la spital, unde medicul a constatat, că glonte de plumb prin ochiul drept în craniu, cauzând creierului leziuni mortale. În adevăr, nenorocitul băiat a decedat în aceeași zi.

Pictorul Allers deținut. Poliția din Neapol a deținut pe pictorul Allers, proprietarul unei vile foarte frumoase de pe insula Capri. Imoralitățile ce i-s-au atribuit lui Krupp afirmativ ar fi fost de dînsul săvârșite și pentru acest cuvânt procurorul din Neapol a dat ordin de arestare.

Sărutatul oprit prin lege. Se scrie din New-York: În camera legislativă din Virginia (America) Dr. Ware a prezentat un proiect de lege, prin care se interzice sărutarea. Sărutarea, după acel proiect, va fi permisă numai acelor persoane, cari au certificat dela medic, cum că sunt sănătoși. În motivarea proiectului se zice că sărutarea este mijlocul cel mai primejdios pentru a lăși boalele, mai ales pentru organele respiratorice, ca plămâni etc. Ca pedeapsă să pune amendă până la 5 dolari pe sărutare. — Zi-le Americani și pace!

Populațiunea lumii. În cei 70 ani din urmă, de când sunt biurouri statistice și se poate ști mai cu siguranță, populația Europei a crescut dela 216 milioane la 400 milioane suflete.

Ear pe întreaga suprafața pământului a crescut dela 847 milioane la 1600 milioane

O comoară din veacul XVI. Niște lucrători din Kecskemét, săpând la temeliiile unei case au găsit, la adâncime cam de un metru și jumătate, două urcioare pline cu bani de argint. Bani au fost duși la poliție și examinați; s'a constatat că sunt de proveniență ungară, de prin anii 1516—1580. Se crede că au fost ascunși de vre-un zaraf grec, în timpul pustiirilor turcești, după catastrofa dela Mohács. Pe timpurile acelea Grecii stabiliți în Kecskemét se ocupau cu zărafia și numai ei puteau să aibă adunate grămadă atâta mulțime de monede. Casa pe al cărei teritoriu au fost aflați banii, în timpurile vechi era proprietate a unei familii grece. Bani au fost dați muzeului din Kecskemét.

Pedeapsă îngrozitoare în Statele-Unite. Un Negru a omorât pe o femeie de rasă albă din Lenoxville. Locuitorii au prins pe criminal, l-au legat cobză de cadavrul victimei sale și l-au aruncat apoi într'o celulă, unde a stat trei zile și trei nopți. În acest timp, cadavrul începuse să se descompue, ear' Negrul urla ca o fiară. După 72 oare, când au deschis celula, Negrul era nebun furios. El a fost împușcat.

* Sesonul pentru tăiat porcii a sosit. Atragem atenția cetitorilor nostri asupra cuțitelor bune și durabile precum și a mașinelor de tocat carne pentru cârnați. Prin ele se face o lucrare bună și repede, așa că cruțăm o mulțime de timp. Ele se pot procura pe preț eștin la magazinul de ferărie a lui *Carol F. Jickell în Sibiu.*

BIBLIOGRAFIE

A apărut a doua broșură din edițiunile Desp. Lugoj al »Asociațiunei«, conținând înțeleptele sfaturi și învățături ale unui

distins scriitor bănățean, sub titlul »*Deprinderi păgubitoare*«. Prețul unui exemplar e 30 bani + porto postal. Fiecare țeran știutor de carte ar trebui să cumpere și cească această broșură excelentă.

Evidență

pentru oficiile parohiale și protopresb.

Decemvrie.

Oficiile protopresbiterale aștern conscripția protopresbiterală pe anul trecut.

Comitetul parochial examinează rațiociniul bisericii și-l așterne la sinodul parochial. (§§. 21 și 23 din Stat. org.)

Comitetul parochial compune lista membrilor sinodului parochial. (§. 5 din Regul. pentru parochii).

POSTA REDACȚII.

Abon. 888 în Pianul-de-jos. Am primit restul pe anul acesta precum și 2 cor. pe anul viitor. Vă mulțumim.

Abon. 227 în Gurariului. Am primit cele trei numere, pentru care Vă mulțumim foarte mult. În schimb v'am trimis broșura Nr. 5 din »Biblioteca Bunul Econom«.

Cursul pieții din Budapesta

— în 9 Dec. 1902 n. —

	per 50 kgr.	
Grâu	cor. 7'65	până la 8'35
Săcară	6'40	6'75
Orz	5'65	6'—
Meiu	5'50	5'80
Ovės	6'45	6'70
Cucuruz	6'65	6'75
Rapiță	10.—	10'50
Grăsimă	68—	68'50
Slănină	53—	55'50
Prune uscate	13'25	20'50
Lictar	15'75	18—
Lucernă	53—	60—
Trifoiu roșu	55—	68—

Târgurile din Ungaria, Transilvania și Bănat.

Dela 17—23 Dec. n. 1902.

- Alba-Iulia. Baia de Criș. Boroș-Sebeș. Mada. Paraid. Rodna-veche. Șimleul-Silvaniei.
- Brad. Jibeu. Ormeniș. Timișoara.
- Facet. Halmașul-Lăpușului.
- Cernatul de jos. Halmagiu-mare. Ocna.
- Agnita. Odorheiu.
- Abrud. Bancfalău. Cetatea-de-Baltă. Ciuc-Sân-Giorgiu. Tinca.
- Biertan. Huedin.

Călindarul vechiu și nou a săptămâneli.

Dum. 26 d. Rusalii, ev. Luca, g. 1, v. 4.

Dum.	1 Prorocul Naum	14 Nicasiu
Luni	2 Prorocul Avacum	15 Celian
Marti	3 Prorocul Sofronie	16 Adelhaida
Merc.	4 † S. Muc. Varvara	17 Lazarus
Joi	5 † Cuv. Sava	18 Grațianus
Vin.	6 † Pdr. Nicolae	19 Nemesius
Samb.	7 Pdr. Ambrosie	20 Liberat

Prim-colaborator: Const. P. Barcianu.

Redactor-responsabil: Aurel P. Barcianu.

Se află de vânzare

o

(131) 21—

Casă Wertheimiană

mare cu două uși nr. 8.

Preț 250 floreni.

A se adresa la

Administrația „Bunul Econom”.

In Orăștie

se află de vânzare

O BARBIERIE

completă, cu un preț foarte
eften.

A se adresa la administrația
nea „Bunul Econom”.

(121) 6—6

Sâmbătă în 4 Octomvrie n. a. c.
s'a deschis

Baia de Vane

și Aburi

în Orăștie, Str. faurilor Nr. 8.

Scalde de aburi, pentru domni se
pot lua: Mercuria și Sâmbăta d. a.
dela 2—8 ore. Dumineca a. m.
dela 6—11 ore, ear' d. am. dela
2—6 ore numai cu 50 fil.

Scalde de aburi, pentru dame se
pot lua: Joi d. a. dela 2—8 ore.

Scalde de vane se pot lua în toată
ziua dela 6 ore a. m. până la 8 sara.

PREȚURI DE SCALDĂ:

1 scaldă de aburi 1 cor., pentru șco-
lari 80 fil., 1 scaldă de vană 80 fil.,
12 scalde de aburi în abonament
10 cor., 12 scalde de vane în abo-
nament 8 cor.

Rugându-mă pentru frecuentare cât
de deasă, semnez, cu toată stima

(113) 10—12

S. Birtler.

Se aduce la cunoștința publică, că în

(46) HUNEDOARA (PIAȚA-MARE) 21—
s'a deschis o

Tipografie,

Librărie și cu un **Deposit de tipă-
rituri** sub numele:

„IDEAL”

Institut tipografic în Hunedoara.

Tipografia primește ori-ce fel de lucrare tipografică.

⇒ Serviciu **prompt**. ⇐

Executare cu acuratețe și lefină.

La cerere prelimi-
nare gratuite!

PICTOR

La cerere prelimi-
nare gratuite!

de

Icoane bisericești

LAJOS JÄGER

(28) în Orăștie (Szászváros) Piața-mare Nr. 2.

În casele unde se află *Perceptoratul și Pretura*.

Execută reparaturi de altare.

Pregătește: icoane, table de trafici, de
crișme, firme, etc. lucrate în uleu.

Portrete după fotografie, în mărime naturală.

Prețuri moderate.

Mai efin ca ori unde!

Tot felul de manufactură pentru trebuințele casei.

Mai efin ca ori unde!

Bumbac de țesut și ată de urzit

din fabricile cele mai renumite!

Mai efin ca ori unde!
Haine de căluseri de vânzare sau de dat împrumut.
Comandele se execută repede și cu prețuri foarte moderate.

Prăvălia „La Româncea” a lui ION LAZAROIU

(122)

în Orăștie (Szászváros)

7—20

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta

Nu e mijloc secret

vindecă și inviorează

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune
rării, că acest aparat
(123) de 20e a se da împreju-
vindecă boale vechi
de ani. 6—26

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche, bătăie de inimă, sgârziuri de inimă, asma, auzul greu, sgârziuri de stomac, lipsa poftii de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja estinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor.
folosibil la morburii cari nu sunt
mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42 G. colțul
strada Kálmán.

„AGRICOLA“

Însoțire economică de magazin și anticipații
6—27 și-a început activitatea (104)
în piața din

HUNEDOARA.

Cancelaria însoțirii se află în piață: casele Doamnei
vęd. POPOVICI.

Magazinul însoț. se află în piață: casele MÁTYÁSFFY.
Însoțirea „Agricola” cumpără și vinde produse
agricole, cu deosebire: grâu, cucuruz, ovăși, țările, etc.

Vinde bucate pe credit (pe așteptare). Acoardă avansuri pe bucate, efecte și prețioase (giuvaerice).

Primește aurării și argintării în afaceri de lombard și ia acoperire de conturi-courante.

Primește depuneri spre fructificare cu 6%.

Mijlocește împrumuturi de bani pe amortisație.

Mijlocește asigurări pe viață și contra focului.

Vinde unelte și mașini agricole chiar și pe plătiri în rate.

In sfârșit îngrijește ori-ce afaceri comerciale de intermediare.

La
„Pannonia“
Cafenea și Restaurațiune
din Orăștie
1 litr. Pelin costă 50 cr.

„ARDELEANA“

instituit de credit și de economii societate
pe acții.

Sediul: Orăștie, în casele
proprii.

Fondată la anul 1885.

Capital soc.: 500.000 c. Fonduri: 350.000 c.

Starea depunerilor: peste 2.000.000 c.

Se primesc: **Depuneri spre fructificare**, dela particulari cu 5%

fără anunț, cu 5½% cu anunț;
ear' dela corporațiuni culturale cu
6% interese.

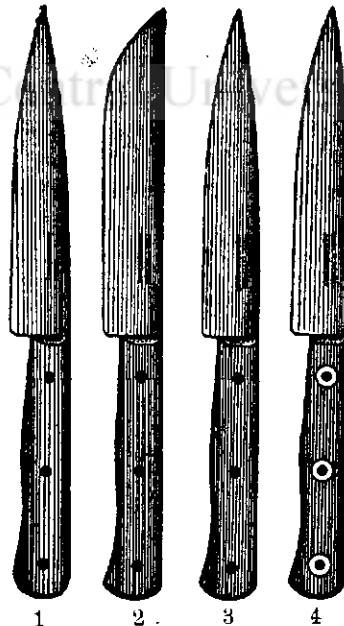
Darea de venit după interese o
solvește institutul separat.

Depuneri și ridicări făcute **prin
postă** se efectuesc cu **reîntoar-
cerea postei**.

(48) 34—

Direcțiunea.

Cuțite de bucătărie

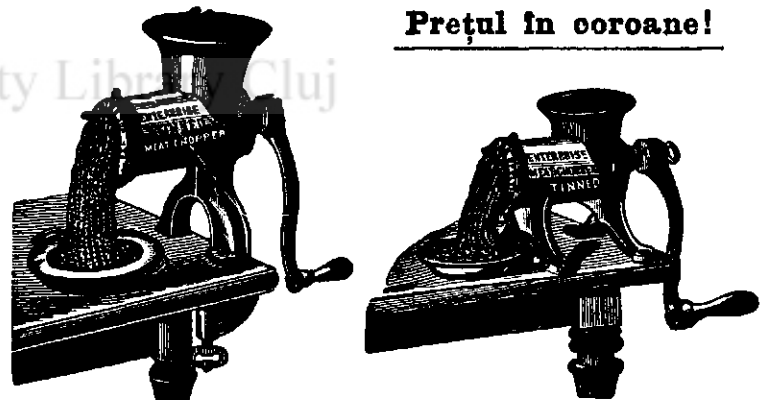

Cuțite cu garanție pentru
fiecare bucată.

(136)

Mașini de Alexanderwerk pentru tocat carne.

Prețul în coroane!

Forma R RR S UU

Forma SS U T.

Mărimea	R	RR	S	SS	U	UU	T
Toacă în o minută klg.	1/2	3/4	1	1	1 1/4	1 1/4	1 3/4
1 bucată mașină	K 5.40	7.86	9.—	8.50	13.38	15.80	29.50
1 cuțit de rezervă	K —.70	—	—80	—80	—	—	—
1 placă găurită de res.	K 1.—	—	1.50	1.50	—	—	—

Mașina T este provăzută cu roată.

Fiecare bucată, care
s'ar dovedi ca prea tare
sau prea moale la în-
trebuințare, se schimbă
cu alta.

Lungimea tăișului	17	19	21 cm.
Figura 1	K —.—	—72	—86
„ 2	K —56	—68	—80
„ 3	K —56	—68	—80
„ 4	K —64	—76	—90

CAROL F. JICKELI, SIBIIU

1—

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curții Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrassy 23.

(52)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

37—52